

Kotitöistä riitely ei aina ole haitallista

Kotityöt ovat yksi suomalaispariskuntien yleisimmistä riidanaiheista (Pietiläinen & Attila 2018). Tilanne on tuskin muuttunut korona-aikana, sillä etätyö ja -koulunkäynti, lasten päivähoiton rajoittaminen sekä ylipäättään kotikeskeisemmäksi muuttunut arki vaikuttavat lisänneen palkattoman työn jakautumisen epätasaisuutta osassa kotitalouksista (ks. esim. Otonkorpi-Lehtoranta ym. 2021; Xue & McMunn 2021).

Mikä kotityöriitoja aiheuttaa? Entä mikä on niiden merkitys työnjaon kannalta? Lyhyt vastaus ensimmäiseen kysymykseen on: esimerkiksi työnjaon epätasaisuus sekä kokemus toisen puolison oma-aloitteisuuden puutteesta. Näistä olen saanut kuulla haastatellessani työkäisiä suomalaisia tekeillä olevaa väitöskirjaani varten.

Väitöstutkimukseni ei keskity ensisijaisesti kotityöriitoihin, mutta haastatteluissa on tullut esiin monenlaisia asioita ja tilanteita, jotka voivat johtaa riitelystä kotitöistä. Ei ehkä yllätä, että riitojen kerrottiin usein saaneen alkunsa kokemuksesta, ettei puoliso tee osaansa kotona. Tilanne koettiin epäoikeudenmukaiseksi, ja huomauttaminen jaon epätasaisuudesta saattoi johtaa riitaan. Näin alkaneiden erimielisyyksien lopputulokset olivat olleet monenlaisia. Työnjako oli joko säilynyt ennallaan tai muuttunut, mutta muutos ei ollut välttämättä jäänyt pysyväksi.

Toinen yleisesti mainittu riitelystä johtanut seikka oli puolison oma-aloitteisuuden puute. Tämän kyllä kerrottiin tekevän osansa kotitöistä, mutta vain pyydettyä. Tällöin haastateltavat kokivat olevansa yksin vastuussa kotitöiden koordinoimisesta, mikä kuormitti heitä ja lisäsi tyytymättömyyttä työnjakoa kohtaan.

Moni haastateltava toi esiin, ettei haluaisi riidellä kotitöistä. Riitely oli kuitenkin saattanut toimia alkusysäyksenä neuvotteluille, joiden myötä puoliset olivat sopineet uudenlaisesta, entistä tasapuolisemmasta työnjaosta. Riitelyä ei aina pitäisikään mieltää yksinomaan kielteiseksi asiaksi, sillä se saattaa muodostaa osan reitistä muutokseen. Tätä näkökulmaa vahvistaa niiden haastateltavien kertomusten tarkastelu, jotka eivät koskaan riidelleet kotitöistä. Heidän työnjakonsa saattoi olla hyvinkin epätasainen, ja usein vähintään toinen puolisoista myös koki työnjaon epäoikeudenmukaiseksi.

Riitelyn puuttuminen ei siis välttämättä kerro työnjaon tasapuolisuudesta tai tyytyväisyydestä suhteessa työnjakoon. Päinvastoin kyseessä voi olla tilanne, jossa puoliset eivät uskalla esittää näkemyksiään konfliktin pelossa. Eräs haastateltava esimerkiksi kertoi haluttomuudestaan pyytää puolisoaan osallistumaan kotitöihin nykyistä enemmän, koska oli huolestunut pyynnön mahdollisesti johtavan ”ikävään tunnelmaan” kotona.

Työnjaon kyseenalaistamisen voidaan pahimmillaan kokea uhkaavan koko parisuhdetta, jolloin on helpompaa tyytyä epätasaiseen työnjakoon kuin pyrkiä sen muuttamiseen. Toisaalta jotkut kokevat kotityöt niin vähäpätöiseksi asiaksi, ettei niistä kannata riidellä. Epätasainen kotityönjako kuitenkin kuormittaa enemmän tekevää puolisoa ja vähentää hänen vapaa-aikaansa, mikä korostuu Suomen kaltaisissa maissa, joissa kahden ansaitsijan parisuhdemalli on yleinen. Tästä näkökulmasta jokaisen tulisi tiedostaa, että kotityönjaolla on väliä – ja uskaltaa tarvittaessa ottaa asia oman puolison kanssa puheeksi.

Saila Willberg

Jatko-opiskelija Turun yliopiston sosiaalityön oppiaineessa

Lähteet

Otonkorpi-Lehtoranta, Katri & Salin, Milla & Hakovirta, Mia & Kaittila, Anniina (2021) Gendering boundary work: Experiences of work–family practices among Finnish working parents during COVID-19 lockdown. *Gender, work & organization*, 1–17.

Pietiläinen, Marjut & Attila, Henna (2018) Sukupuolten tasa-arvon toteutuminen perheiden työnjaossa ja päätöksenteossa. Teoksessa *Tasa-arvobarometri 2017*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 96–114.

Xue, Baowen & McMunn, Anne (2021) Gender differences in unpaid care work and psychological distress in the UK covid-19 lockdown. *PLoS ONE* 16 (3), 1–15.